

Η πατρότητα σε μεταβατικό στάδιο

Δήμητρα Φρουδάκη, Μαία, Ελεύθερη Επαγγελματίας.

(Εργασία από τα Πρακτικά του "5ου Πανελληνίου Συνεδρίου Ψυχοπροφυλακτικής", που έγινε στους Δελφούς στις 8, 9 & 10 Οκτωβρίου 2004).

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης ο άνδρας και η γυναίκα βρίσκονται σε δύο ολοκληρωτικά διαφορετικές καταστάσεις. Η γυναίκα ζει μεγάλες ορμονικές, σωματικές και ψυχολογικές αλλαγές από τη μοναδική εμπειρία που βιώνει, γνωρίζοντας ότι ποτέ ξανά δεν θα είναι όπως πριν. Ο άνδρας, όσο ευαισθητοποιημένος κι αν είναι, δεν υφίσταται καμία βιολογική αλλαγή, ακόμη και όταν εμφανίζει συμπτώματα ανάλογα με εκείνα της εγκύου συντρόφου του (Couvade).

Δεν πρέπει, όμως, να αγνοούμε τις ψυχολογικές συγκρούσεις και την αμφιθυμία, που εμφανίζεται στον άνδρα σ' αυτή την περίοδο της προσαρμογής. Από τη μια πλευρά, η δυνατότητα τεκνοποίησης αυξάνει το αίσθημα αυτοπεποίθησης και τον ανδρισμό του. Από την άλλη, αρχίζει να αμφιβάλλει σε ό,τι αφορά το ρόλο του στη νέα τριαδική σχέση. Η καινούργια εικόνα της συντρόφου του ως μητέρας, που θα αφιερώνει στο παιδί της όλη της την προσοχή, μπορεί να εκλυθεί ως απειλή στέρησης της αγάπης προς τον ίδιο. Η διαδικασία προς την πατρότητα μπορεί να ιδωθεί ως κρίση ταυτότητας.

Ένας σημαντικός παράγοντας, που ενδυναμώνει τον πρώιμο δεσμό μητέρας –πατέρα–παιδιού, είναι η παρουσία του πατέρα στον τοκετό, η οποία παρά τα "κοινά" δαιμόνια, που πιθανόν εισάγει στη νοσοκομειακή αντίληψη, μόνο ευεργετικά αποτελέσματα προσφέρει στο ζευγάρι, τόσο βραχυπρόθεσμα όσο και μακροπρόθεσμα. Αναμφισβήτητα, η ενεργός συμμετοχή του πατέρα στη φροντίδα του παιδιού συμβάλλει στο να γίνει περισσότερο συμπονετικός και συναισθηματικός ως ενήλικας, να διατηρεί καλύτερες κοινωνικές σχέσεις, να έχει μακροβιότερο και ευτυχέστερο γάμο. Συμπερασματικά, ο πατέρας μπορεί να επηρεάσει τα παιδιά έτσι όπως δεν μπορεί μια μητέρα, ειδικά σε κάποιους τομείς, όπως είναι οι σχέσεις με τους συνομήλικους και οι επιδόσεις στο σχολείο.

«Μύρισ' ο αέρας,
έφεξε το σπιτικό,
έρχεται' ο πατέρας
με χαμόγελο γλυκό...»

Επιτυχημένος πατέρας είναι αυτός που αποδέχεται το ρόλο του στην εικονοσάχρονη διαδικασία της ανατροφής ενός ανθρώπινου όντος. Είναι αυτός που επι-

βραβεύει, αφιερώνει χρόνο στα παιδιά του –στο καθένα χωριστά– και δημιουργεί μαζί τους σχέσεις ανάλογες με την ηλικία τους.

Οι απόψεις σχετικά με τον πατέρα έχουν τις ρίζες τους πολύ παλιά, τότε που "βασίλευσε" στην οικογένεια με την εικόνα του "αφέντη", του απρόσιτου και

του “κουβαλητή”, που παρακολουθούσε από μακριά την εξέλιξη του παιδιού και παρενέβαινε μόνο όταν ήταν αναγκαίο.

Ο ρόλος του πατέρα ήταν επενδυμένος με μια δύναμη, ομολογουμένως αξιολογούμενη. Ήταν το σύμβολο, ο αρχηγός, αυτός που έπαιρνε τις αποφάσεις και κανείς δεν μπορούσε, τουλάχιστον άμεσα, να του εναντιωθεί και να τον αμφισβητήσει.

Στην τεχνοκρατική εποχή μας ο πατρικός ρόλος δεν έμεινε αμετάβλητος. Οι γενιές, που γεννήθηκαν μετά το πρώτο τέταρτο του αιώνα μας, επιβεβαίωσαν την κρίση της πατρικής εξουσίας. Σ’ αυτό συντέλεσε η δομή της πυρηνικής οικογένειας και η διαφοροποίηση της λειτουργίας κάθε μέλους της. Με την εξαπλωμένη αστικοποίηση παρατηρούμε σύσφιξη, αλλά και αναδίπλωση των ρόλων των μελών της.

Τα νέα ζευγάρια σιγά σιγά συνειδητοποιούν ότι η γέννηση ενός παιδιού είναι κοινή υπόθεση και όχι μια περιπέτεια, καθαρά γυναικεία. Ο πατέρας σε αρκετές περιπτώσεις δείχνει έντονα τη διάθεση να διεκδικήσει το χαμένο του ρόλο και δεν είναι πια σπάνια, όπως ήταν πριν από μερικά χρόνια, η επαναστατική φιγούρα του πατέρα όταν ασχολείται με το παιδί του. Αντίθετα, είναι ένα συνειδητοποιημένο άτομο, που το συναντάμε καθημερινά. Ποτέ δεν ήταν τόσο έντονη η επιθυμία των μπαμπάδων να έχουν ενεργή παρουσία στη ζωή του παιδιού τους, παρότι δεν έχουν εξοικειωθεί απόλυτα με το νέο τους ρόλο, κυρίως επειδή δεν έχουν κάποιο πρότυπο να μιμηθούν. Ο δικός τους πατέρας δεν συνήθιζε να ασχολείται με τα παιδιά. Οι σημερινοί πατέρες θέλουν να έχουν μια θεωρητική υποδομή σχετικά με τη διαπαιδαγώγηση του παιδιού.

Διαβάζουν, ενημερώνονται, παρακολουθούν σεμινάρια και μερικές φορές είναι τόσο έντονη η παρουσία τους στο μέγλωμα του παιδιού, που δημιουργούνται εντάσεις, συγχύσεις ή αντιπαλότητες με τη μητέρα.

Η απλή παρουσία του πατέρα δεν συνεπάγεται ότι είναι και επαρκής. Αποτέλεσμα: ο πατέρας και σύζυγος κινδυνεύει να παραμεριστεί στην οικογένεια, γεγονός λυπηρό, γιατί όταν το ζευγάρι είναι μαζί, ενωμένο, μπορεί να προσφέρει στα παιδιά του μεγαλύτερο πλούτο και ποικιλία εμπειριών, που ευνοούν την ανάπτυξή τους.

Σήμερα ο πατέρας ως πρότυπο έχει αποδυναμωθεί. Η εξουσία του έχει πληγεί. Οι ανδρικές αξίες έχουν υποστεί επιθέσεις από τη στιγμή που ο μέσος πατέρας, είναι ένας πατέρας που εργάζεται. Επομένως είναι απών και εξακολουθεί να είναι απών, ακόμη και τις ώρες που βρίσκεται στο σπίτι. Το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του είναι άγνωστο στα παιδιά κι αυτό συμβάλλει στην αποξένωση ανάμεσά τους. Οι άνδρες εξακολουθούν να λειτουργούν, κυρίως, ως προμηθευτές αγαθών για το σπίτι. Ελάχιστοι πατέρες σκέφτονται να διεκδικήσουν το δικαίωμά τους να συμμετέχουν στη φροντίδα του παιδιού, παρακολουθώντας από κοντά την εξέλιξή του.

Οι παράγοντες, που βρέθηκαν να επηρεάζουν το ποσοστό της ενεργής συμμετοχής των πατέρων, είναι ψυχολογικής φύσης (η ταυτότητα – ρόλος του άνδρα, η σχέση του με το δικό του πατέρα, η ηλικία του, η ευχαρίστηση που αντλεί από τη φροντίδα του παιδιού και η ψυχολογική του κατάσταση) και κοινωνικής φύσης (η κοινωνική θέση του πατέρα και η εργασιακή απασχόληση).

Αναμφίβολα, η μητρική αγάπη δεν πρέπει να αντικατασταθεί από την πατρική, αλλά από μια κοινή αγάπη για τα παιδιά, η οποία δεν θα δεσμεύεται από το φύλο και θα έχει ως αφητηρία της τις ανάγκες των παιδιών, γι' αυτό είναι καλύτερα να της δώσουμε το χαρακτηρισμό: "αλληλέγγυα αγάπη".

Η κατάργηση των ρόλων των φύλων δεν σημαίνει, απαραίτητα, ότι οι παλιοί ρόλοι εξαφανίζονται τελείως. Παύουν, όμως, να συνοδεύουν αποκλειστικά το ένα ή το άλλο φύλο. Η ουσία της ισότητας ανάμεσα στα φύλα αφορά στο δικαίωμα όλων για ανάπτυξη και ολοκλήρωση της προσωπικότητάς τους.

Οι μελέτες δείχνουν ότι η εμπλοκή του μέλλοντα πατέρα στην εγκυμοσύνη της συντρόφου του, βοηθά να τεθούν οι βάσεις για πλείστες όσες θετικές οικογενειακές επιδράσεις, ωφελούν το γάμο και το παιδί και ισχυροποιούν το δεσμό πατέρα-παιδιού. Σύμφωνα με μια έρευνα οι γυναίκες που είχαν στο πλευρό τους συζύγους τους κατά τη διάρκεια του τοκετού, ανέφεραν ότι πόνεσαν λιγότερο, πήραν λιγότερα φάρμακα και βίωσαν πιο θετικά την εμπειρία της γέννας απ' ό,τι οι γυναίκες των οποίων οι άνδρες δεν ήταν παρόντες. Επίσης, εάν ο πατέρας δείχνει μεγαλύτερο ενδιαφέρον για την εγκυμοσύνη της γυναίκας του, τότε όταν θα γεννηθεί το παιδί θα αφιερώσει περισσότερο χρόνο για να το κρατήσει και θα ανταποκριθεί πιο πολύ στο κλάμα του.

Έχει πολύ μεγάλη σημασία η απόκτηση τέτοιου είδους εμπειριών κατά τη διάρκεια των πρώτων ημερών της ζωής του βρέφους. Οι πατέρες που αλλάζουν πάνες, πλένουν και νανουρίζουν ή φροντίζουν τα παιδιά τους ενώ ακόμη βρίσκονται στο Μαιευτήριο, έχουν περισσότε-

ρες πιθανότητες να συνεχίσουν να το κάνουν και τους επόμενους μήνες. Πρόκειται για ενέργειες, που προσφέρουν ευκαιρίες τόσο στο βρέφος όσο και στον πατέρα του, να μάθει ο ένας τον άλλο και να ξεκινήσει θετικά η σχέση τους. Και είναι σχεδόν βέβαιο, πως οι συνήθειες, που ένας πατέρας αποκτά κατά τη διάρκεια της νηπιακής ηλικίας του παιδιού του, θα διατηρηθούν.

Η ομορφιά της εμπλοκής στη ζωή του παιδιού, από την πρώτη κιόλας ημέρα, έγκειται στο ότι μητέρα και πατέρας μαθαίνουν μαζί τα όσα πρέπει να ξέρουν για το παιδί τους. Και επειδή η επικοινωνία γονέων και βρέφους είναι μια αμφίδρομη διαδικασία, το νεογέννητο έχει κι αυτό την ευκαιρία να διδαχθεί από πολύ νωρίς με δάσκαλο τον πατέρα του. Καθώς εξοικειώνεται με τη φυσιολογία, τη φωνή, το βήμα, τη μυρωδιά του πατέρα του, αλλά και με τον τρόπο που το κρατά, μαθαίνει να συνδέει την παρουσία του με την παρηγοριά και την ασφάλεια. Από τον τρόπο που ο πατέρας του αντιδρά στις διάφορες καταστάσεις, διδάσκεται σημαντικά μαθήματα κοινωνικού ελέγχου.

Μετά τη γέννηση του παιδιού ο μητρικός ρόλος είναι πρωταρχικός, ωστόσο, σταδιακά αποκτά σπουδαιότητα και ο ρόλος του πατέρα, για να φθάσουμε στο έβδομο έτος της ζωής του παιδιού, που, όπως υποστηρίζουν οι ψυχαναλυτές, από άποψη σπουδαιότητας οι ρόλοι των γονιών εξισώνονται.

Ο πατέρας είναι εκείνος που βοηθά το παιδί να ξεφύγει από το "αδιαίρετο" με τη μητέρα, του δείχνει το μονοπάτι της ανεξαρτητοποίησης και το απομακρύνει από το άμεσο περιβάλλον, που αποτελεί η μητρική σφαίρα. Δεν του αποκαλύπτει

μόνο το μονοπάτι των υποχρεώσεων, αλλά και της ελευθερίας. Η μητέρα πάντα αντιπροσωπεύει για το παιδί τον πειρασμό της επιστροφής στην πρωτογενή ασφάλεια. Αντίθετα, ο πατέρας ξυπνά στο παιδί τη μάχη για αυτόνομη ύπαρξη και το καλεί να χειραφετηθεί. Με την αρρενωπή του παρουσία προκαλεί κατά κάποιο τρόπο το κορίτσι να γίνει γυναίκα και το αγόρι άνδρας.

Είναι σημαντικό να καταλάβουμε ότι πατέρας και μητέρα δεν εκπληρώνουν διαφορετικές και αποκλειστικές λειτουργίες. Δεν υπάρχουν πράγματα, που μόνο ο πατέρας ή μόνο η μητέρα είναι ικανοί να κάνουν. Το παιδί χρειάζεται πολύ περισσότερα πράγματα από το μητρικό θηλασμό, που είναι αποκλειστικό έργο της μητέρας.

Η επίδραση του πατέρα στο παιδί θεωρείται πλέον θεμελιώδης, ακόμη και για τη βρεφική ηλικία. Αν και σήμερα δεν έχουν διαπιστωθεί σημαντικές αλλαγές στη γενικότερη συμπεριφορά των πατέρων σε σχέση με παλαιότερα, οι σύγχρονες μελέτες δίνουν έμφαση στις συγκεκριμένες συμπεριφορές. Οι σημερινοί πατέρες είναι πιθανό:

- α) να είναι περισσότερο ικανοί και αποτελεσματικοί σ' αυτό που κάνουν,
- β) να μπορούν να το κάνουν πιο ανεξάρτητα.

Αυτές οι αλλαγές μπορεί να μην είναι άμεσα ή ποσοτικά εμφανείς, αλλά μπορεί να επηρεάσουν την αντίληψη της νέας γενιάς για την αρμόζουσα συμπεριφορά κάθε φύλου. Η πατρότητα ως κοινωνικός θεσμός δεν έχει ερευνηθεί ή απασχολήσει όσο η μητρότητα. Η πρώτη έννοια συνδέεται με την προσφορά, τη στοργή, την έγνοια και την ολοκλήρωση για τη γυναίκα. Η δεύτερη έχει σχέση με τον

έλεγχο και την κυριότητα. Κι όμως, οι διαπιστώσεις από σχετικές έρευνες ανακαλύπτουν ότι τα σχήματα συναλλαγής και επικοινωνίας πατέρα-βρέφους και μητέρας-βρέφους έχουν περισσότερες ομοιότητες από διαφορές. Ο πατέρας μπορεί εξίσου να φροντίσει τα παιδιά με στοργή και αγάπη, έχοντας ίσως διαφορετικό τρόπο από τη μητέρα, αλλά ισάξιο. Εξάλλου, η παρουσία του πατέρα απαλλάσσει τις γυναίκες από το άγχος της μονόπλευρης ευθύνης της αγωγής. Συμπερασματικά, η συμβολή του πατέρα που βρίσκεται κοντά στα παιδιά του και συμμετέχει ενεργά στη ζωή τους, μπορεί να εντοπισθεί στα παρακάτω βασικά σημεία:

1. Καθώς οι οικογένειες εμφανίζονται ψυχολογικά απομονωμένες από τους υπόλοιπους, ο πατέρας γίνεται πρόσωπο κεντρικής σημασίας στο οποίο η μητέρα μπορεί να στηριχθεί, ιδιαίτερα σε περιπτώσεις ακραίας απομόνωσης. Όμως, ο πατέρας δεν μπορεί να εξουδετερώσει μια συνολικά κακή σχέση με τον κοινωνικό περίγυρο.

2. Ο πατέρας που συμμετέχει ενεργά, μπορεί να λειτουργήσει ως στοιχείο εξισορρόπησης στο οικογενειακό σύστημα. Μπορεί να παρέχει υποστήριξη και να λύνει προβλήματα, όπως και να βοηθήσει στη βελτίωση μιας πιθανά δυσλειτουργικής σχέσης ανάμεσα στη μητέρα και το παιδί, δηλαδή, να εξισορροπήσει την αποκλειστική συμβιωτική σχέση μητέρας-παιδιού. Μ' αυτό τον τρόπο ο ρόλος του πατέρα απορροφά μέρος του ψυχολογικού βάρους της μητέρας, αφού και οι δύο γονείς μοιράζονται την ευθύνη και τη στοργική φροντίδα του παιδιού.

3. Η μητέρα απελευθερώνεται από την ευθύνη και το χρόνο που διαθέτει για μια

σειρά γυναικείων συνήθως καθηκόντων, με αποτέλεσμα να μπορεί να ασχοληθεί με δραστηριότητες, που βοηθούν στην αυτοπραγμάτωσή της και έξω από το σπίτι. Έτσι, γίνεται προφανής η συμβολή του πατέρα στη χειραφέτηση της γυναίκας του.

4. Το παιδί εμπλουτίζεται περισσότερο καθώς το πρώτο κοινωνικό του περιβάλλον διευρύνεται με θετικές επιπτώσεις.

5. Τέλος, ο πατέρας μπορεί να βιώσει και να αναπτύξει καταπιεσμένες πλευρές της προσωπικότητάς του. Η ευαισθησία, το παιχνίδι και η φαντασία μπορούν να αναπτυχθούν ελεύθερα στη σχέση με το νήπιο, όπου η στενή επαφή και η στοργική ευαισθησία είναι απαραίτητα στοιχεία μιας επιτυχημένης επικοινωνίας. Γιατί δεν έχουν μόνο τα παιδιά ανάγκη από τους πατέρες, αλλά και οι πατέρες από τα παιδιά.

Πολλές γυναίκες δίνουν μεγάλη σημασία στην εμπλοκή του πατέρα, αλλά δεν ξέρουν πώς να τον ενθαρρύνουν. Η απάντηση είναι απλή: αφήστε το σύντροφό σας να καλλιεργήσει το δικό του στυλ στη φροντίδα του παιδιού. Προσφέρετέ του την εμπειρία σας, αλλά αποφύγετε να είστε ιδιαίτερα επικριτική για τον τρόπο που ασχολείται με το παιδί. Επίσης, όταν γεννηθεί το παιδί, τα μέλη της ευρύτερης οικογένειας μπορούν κι αυτά να προσφέρουν τη βοήθειά τους προκειμένου να μην παραμεριστεί ο πατέρας. Καλό είναι οι γιαγιάδες να φροντίσουν να μπουν στο περιθώριο, για να αφήσουν τον πατέρα να παίξει το δεύτερο ρόλο, δηλαδή τη φροντίδα του παιδιού όταν η μητέρα ξεκουράζεται.

Αναμφισβήτητα, ο ρόλος της μαίας κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης, του τοκετού και της λοχείας είναι σημαντικός

σε ό,τι αφορά την αναγνώριση του πατρικού ρόλου ως πρωταρχικού, την ενδυνάμωση της σχέσης του ζευγαριού και τη δημιουργία βάσεων για υγιείς οικογενειακούς δεσμούς.

Στις μέρες μας, ο υποψήφιος πατέρας καλείται να παρακολουθήσει μαζί με τη γυναίκα του τα μαθήματα Ψυχοπροφυλακτικής, έτσι ώστε να κατανοεί περισσότερα πράγματα για το έμβρυο και για την κατάσταση που βιώνει η γυναίκα του στη διάρκεια της εγκυμοσύνης. Μ' αυτό τον τρόπο προετοιμάζεται ψυχολογικά για τον καινούργιο και ίσως το σημαντικότερο ρόλο της ζωής του. Αποκτά επιστημονικές γνώσεις για την ημέρα του τοκετού και τη διάρκεια της λοχείας.

Γνωρίζοντας περισσότερα πράγματα είναι πιο έτοιμος και ικανός να αντεπεξέλθει σε τυχόν δυσκολίες. Είναι πιο ήρεμος, πιο τρυφερός και ο ρόλος του γίνεται πρωταγωνιστικός και υποστηρικτικός για όλους μας. Δεν είναι λίγες οι φορές που ο μελλοντικός πατέρας μάς δίνει πληροφορίες εξαιρετικής σημασίας και μας βοηθά στο δύσκολο έργο της επικοινωνίας, που χτίζουμε μαζί με τη μέλυσσα μητέρα.

Καλούμαστε, λοιπόν, να υποδεχόμαστε τον πατέρα με χαρά, σεβασμό και ζεστασιά καθ' όλη τη διάρκεια της επικοινωνίας μας, ώστε να ενισχύουμε την αξία και την προσφορά του.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Χουρδάκη Μ. (1992):** Οικογενειακή Ψυχολογία. Εκδόσεις "Γρηγόρης".
- Χουντουμάδη Α. (1994):** Παιδιά και γονείς στο ξεκίνημα μιας σχέσης. Εκδόσεις "Ελληνικά Γράμματα".
- Καππάτου Α. (1999):** Γνωρίστε το παιδί σας. Εκδόσεις "Μοντέρνοι Καιροί".

Καππάτου Α. (2003): Μεγαλώστε ευτυχισμένα παιδιά. Εκδ. "Μοντέρνοι Καιροί".

Κατάκη Δ.Χ. (1984): Οι τρεις ταυτότητες της ελληνικής οικογένειας. Εκδόσεις "Κέδρος".

Miller L. (2000): Κατανοώντας το βρέφος σας. Εκδόσεις "Καστανιώτης".

Gottman J. (2000): Η συναισθηματική νοημοσύνη των παιδιών. Εκδόσεις "Ελληνικά Γράμματα".

Pazzagli A. (1981): Maternita come crisi. Rome.

Lind J. Die Feburt (1973): Der familie in der Franenlinik. Med. Klin.

Ανακοίνωση του Σ.Ε.Μ. Ιωαννίνων

Θέλουμε να ενημερώσουμε τα μέλη μας ότι στις 4 Φεβρουαρίου 2006 και ώρα 8.00 μ.μ. θα γίνει η Τακτική Γενική Συνέλευση του Συλλόγου μας και στις 9.00 μ.μ. θα ακολουθήσει η κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας μας. Τα μέλη θα ενημερωθούν από το Σύλλογο για τον τόπο της συνάντησης.

Για το Δ.Σ. του Σ.Ε.Μ. Ιωαννίνων

Η Γραμματέας

ΑΘΗΝΑ ΒΑΡΤΖΙΩΤΗ

Ανάλυση αποτελεσμάτων Test-Pap γυναικών Νομού Θεσπρωτίας κατά την τετραετία 2001-2004 Ο ρόλος της Μαίας

Δ. Βασδέκη, Α. Δήμου, Χ. Σέρμπη, Δ. Χαλάτση, Α. Μουστάκα

Μαίες Κέντρου Υγείας Φιλιατών Νομού Θεσπρωτίας

Σκοπός

Σκοπός αυτής της έρευνας ήταν η καταγραφή των ευρημάτων στις κυτταρολογικές εξετάσεις των γυναικών που προσήλθαν για Test-Pap στα Εξωτερικά Ιατρεία του Γ.Ν.Ν.-Κ.Υ. Φιλιατών, του Νομού Θεσπρωτίας.

Κατά την τετραετία 2001-2004 προσήλθαν για Test-Pap στα Ε.Ι. του Νοσοκομείου μας 1.274 γυναίκες ηλικίας 16-70 χρόνων (ο μέσος όρος ηλικίας ήταν τα 48,7 έτη). Ηλικία καταγραφής ήταν η ηλικία της

πρώτης λήψης των Test-Pap. Καταγράψαμε τα δημογραφικά στοιχεία και το ιστορικό των γυναικών, δίνοντας ιδιαίτερη βαρύτητα στο γυναικολογικό τους ιστορικό. Στον πίνακα που ακολουθεί παραθέτουμε τα αριθμητικά και στατιστικά στοιχεία της έρευνάς μας αναφορικά με το μικρόβιο προσβολής.

Αποτελέσματα Test-Pap

Ποσοστά σε σύνολο 1.274 εξεταζομένων γυναικών: